

Jaýlamaga ýer tapylan, süňkleri hendege atylan şazada

Category: Geň-taňsy wakalar, Kitapcy

написано kitapcy | 23 января, 2025

Jaýlamaga ýer tapylan, süňkleri hendege atylan şazada

JAYLAMAGA ÝER TAPYLMAN, SÜŇKLERI HENDEGE ATYLAN ŞAZADA

Şazada Mämmet Orhan Osmanly türkmen döwletiniň soltany Abdylhamyt II tagtdan inderilen wagtynda dünýä inipdir. Şazadalygyna garamazdan onuň çagalyk ýyllary ýetde-gütdelikde geçipdir. Sürgüne iberilende Harbiýe mekdebinde ýaňy okuwa başlan wagty eken. Onuň sürgün ýollary Budapeştiň, Beýrutyň, Peştiň, Nisiň üstünden geçipdir.

Nisden Buenos-Aýrese geleninde heniz ýigrimi bir ýaşynda ekeni.

Elini kisesine salanda, onuň barja sowalgasy zordan sekiz franka ýetipdir. Ol Buenos-Aýresde kaýserili bir türküň kömegi bilen çoýun gaplary öndürýän zawodda ýükçi, sürüji ýaly ýönekeý işlerde işläp güzeranyny dolapdyr. Hernäçe öýlenmek islänem bolsa, şahsyýetini anyklaýan resminamasy bolmandygy üçin öýlenip bilmändir. Kairde müsürli şazada Ýusup Kemal Mämmet Orhana 100 lira karz beripdir. Şazada Mämmet Orhan karz alan puluna «Playmouth» kysymly awtoulag satyn alyp, taksiçilik edipdir. Awtolagynyň yz tarapynda «Prens Mehemed Orhan» ýazgysyny dakyp sürüpdir. Birnäçe ýurtda ýaşap görmedigi görde galan Abdylhamydyň agtygy Mämmet Orhan ölýänça watansyzlygyň zaryny çekip gezipdir. Mämmet Orhana Marsel

konsullygy tarapyndan ýaşayan ýerinde hasaba alnandygy baradaky kepillik we Türkiýäniň pasporty berilende ol eýýäm segsen iki ýaşapdy. Türkiýä gelmäge Türkiýäniň raýatlygyny alan Orhan ependi Stambulda ýigrimi gün bolandan soň Fransiýa dolanypdyr. Uzak ýyllaryň dowamynda dogduk depesiniň zaryny çekip ýaşan Orhan ependi eziz watanyň ýene bir sapar görmek isläpdir. Ýöne oňa bu gezek watanyň görmek nesip etmändir. Mämmet Orhan 1994-nji ýylyň 12-nji martynda segsen baş ýaşynda gözlerini ömürlük ýumýar.

• Pajyny töläp bilmändigi üçin süňkleri bir hendege atyldy

Uzaga çeken sürgünden soň ilkinji gezek Stambula aýak basýança altmyş iki ýyl geçipdir. Onuň ýekeje arzuwy bardy, olam – watanyňa hemişelik gowuşmakdy. Emma iki ýyl geçip-geçmäge aradan çykypdyr. Aradan çykanda bary-ýogy alty adamdan ybarat gölegçi ony garyplaryň gonamçylygyna jaýlapdyr. Onuň jynaza namazyny Melike soltanyň hakyna tutan dört sany tunisli musulmany okapdyr.

Şazada Mämmet Orhanyň mazarynyň takyk ýeri häzire çenli nämälimligine galýar. Sebäbi mazar ýeri üçin tölenmeli 200 ýewro tölenmändigi üçin onuň süňkleri jeset oklanýan umumy çukura oklanypdyr.

Taryh aýlanyp, gaýtalanyp duran çarh mysaly. Birwagtlar dünýäni sarsyran Horezmşalar türkmen döwletiniň patyşasy Muhammet Alaeddiniň başyna gelen melamat bu gezek Osmanly türkmen şazadasy Mämmet Orhanyň başyna inipdir. Muhammet Alaeddin hem gözlerini baky ýumanda onuň ýanynda merdana ogly Jelaledin Meňburnydan we baş-üç sany wezir-wekilinden başga hiç kim bolmandyr. Muhammet Alaeddini hatda çolamaga kepen hem tapylmandyr. Hazar deňziniň çola adalarynyň birinde keselläp, igläp gözgyny halda aradan çykan hökümdaryň gabryny ýanyndakylar ellerindäki pyçagy bilen köwläpdirler. Bu gün onuň ne mazary belli, ne öwzaýy...

Şeýle mysallar başga-da bar...

Mahlasý, taryhda Soltan Abdylhamyt II-niň ýerine geçmegine garaşylan şazada Mämmet Orhanyň gabrynyň hem häzir nirededigi belli däl...

Taryh ybrat alynmaly dersdir. Taryhy sapak edinmeýän

nesilleriň maňlaýyna özgeleriň elinde gul bolmak, zenanlaryna
bolsa bigäneleriň düşeginde gyrnak bolmak ýazylandyr.

Internet maglumatlary esasynda taýýarlandy.

@Kitapçylar. Geň-taňsy wakalar